

Ken uw klassieken! Over koningen en wetenschappers

Drs.A.L.Terneer

In de jaarrede van de voorzitter (zie voor in dit blad) werd gememoreerd dat Goya, ondanks zijn gevestigde reputatie, zijn serie *Caprichos* in 1803 pas naar buiten durfde te brengen, nadat hij zich van de steun van de koning verzekerd wist.

Hitler als ondersteuner van 'artisten en mannen der wetenschap':
Van rechts naar links:
Hitler, mevr. prof. Troost, architecte, prof.dr A. Bier en prof.dr. Sauerbruch, chirurgen. (Uit de door de bezetter verspreide brochure 'Wilt u de waarheid weten? Hitler zoals hij in werkelijkheid is')

Onder autoritaire regimens hebben kunstenaars en wetenschappers vaker de noodzaak gevoeld zich te verzekeren van steun van de machtigen der aarde en het voorbeeld van Galilei, dat toont wat er kan gebeuren als die steun ontbreekt, is nog altijd spreekwoordelijk. Ook een man als Andreas Vesalius (1514-1564), die reeds op jeugdige leeftijd vele heilige huisjes, waaronder Galenus' anatomische leer, omver stootte en daarom nogal wat kritiek vreesde, beriep zich in het voorwoord van zijn *De humani fabrica* op de steun van koning Karel V. De Duitse arts Gerhard Domagk (1895-1964) was de ontdekker van de sulfonamidepreparaten, een revolutionaire vooruitgang bij de behandeling van infectieziekten. Hem werd daarvoor in 1939 de Nobelprijs voor de geneeskunde toegekend, maar het Hitler-regiem verbood zijn burgers om deze prijs te aanvaarden: men vermoedde politieke motieven. Domagk kon derhalve de prijs niet accepteren, maar bood wel aan een voordracht over zijn werk te hou-

den, waarop het regiem hem arresteerde en hem een week vasthield. Toen een bewaker hem vroeg waarom hij vast zat, antwoordde hij: 'Omdat mij de Nobelprijs is toegekend.' De bewaker moet daarover tegen een collega hebben gezegd: 'Daar in die cel zit een gek!'. Hij kon zijn Nobelprijs in 1947 alsnog in ontvangst nemen.

De beroemde Berlijnse chirurg August Bier (1861-1949), die zich in 1925 tot de homeopathie bekeerde, had niet van dergelijke problemen omdat hij nazistische sympathieën koesterde. Dat hij zich dus soms in het gezelschap van Adolf Hitler begaf, berustte op wederzijdse bewondering en niet op opportunisme of op de drang tot overleving. Met zijn uitspraak 'Es gibt in der Medizin drei grossen Heilregeln: Allopathie, Homöopathie und Isopathie' heeft hij trouwens de Nobelprijs voor de geneeskunde ook niet binnengesleept. ●